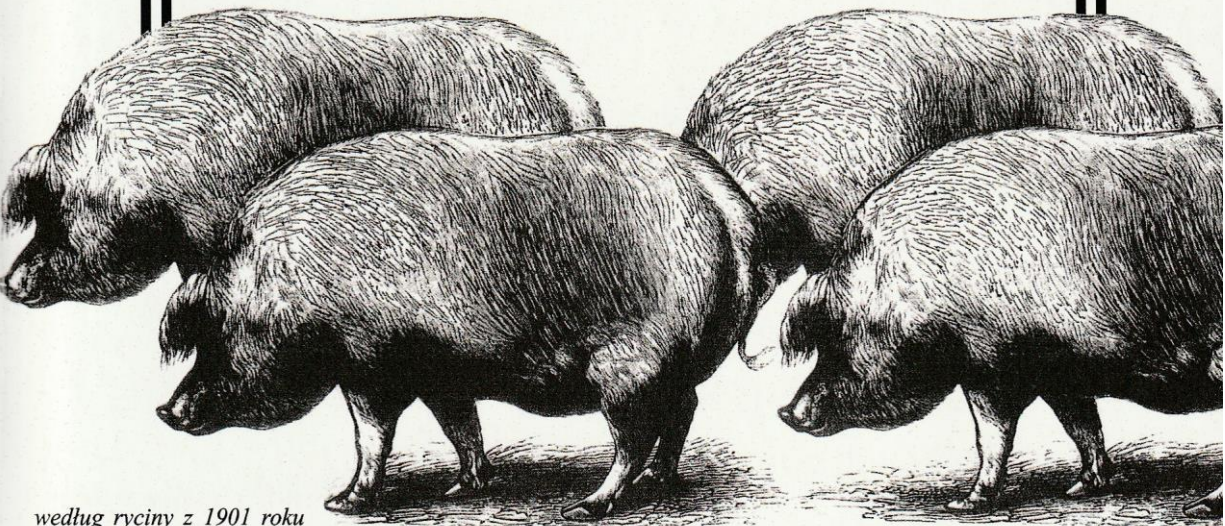

INSTYTUT ZOO TECHNIKI

STAN HODOWLI I WYNIKI OCENY ŚWIŃ

KRAKÓW 2025 ROK XLIII ISSN 0239-5096

**report
on pig breeding
in Poland**

według ryciny z 1901 roku

N S T Y T U T Z O O T E C H N I K I
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

ISSN 0239-5096

**STAN HODOWLI
I WYNIKI OCENY ŚWIŃ W ROKU 2024**

**REPORT IN PIG BREEDING IN POLAND
IN 2024**

KRAKÓW

2025

INSTYTUT ZOOTECHNIKI

PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

32-083 Balice, ul. Krakowska 1, tel. 12 3572500
www.iz.edu.pl

Dyrektor Instytutu Zootechniki PIB

dr inż. Tomasz Jacek

Kierownik Zakładu Hodowli Świń

dr hab. Mirosław Tyra, prof. IZ

Redakcja:

mgr Bogusława Krawiec

*Opracowano w Zakładzie Hodowli Świń oraz Zespole Wydawnictw i Poligrafii IZ PIB.
Nakład 85.*

AURELIA MUCHA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA UŻYTKOWOŚCI ROZPŁODOWEJ LOCH

Użytkowość rozplodowa loch wpływa na efekty prac hodowlanych związanych z doskonaleniem cech tucznych i rzeźnych. Przy miotach liczniejszych można zwiększyć intensywność selekcji, co bezpośrednio wpływa na uzyskanie wyższego postępu hodowlanego. Ponadto, zwiększenie wielkości miotu w zasadniczy sposób obniża koszty utrzymania stada podstawowego i produkcji wieprzowiny.

Prowadzenie prac hodowlanych wymaga zatem właściwie zorganizowanej oceny zwierząt. Ocena użytkowości rozplodowej, przeprowadzana w oparciu o szereg cech, dokonywana jest w samych hodowlach i na bieżąco wykorzystywana w selekcji. Daje to możliwość zwrócenia uwagi na cechy, których wartość nie jest jeszcze zadowalająca oraz wyboru takich metod, dzięki wprowadzeniu których uzyska się ich poprawę.

Analiza wyników została przeprowadzona w oparciu o metryczki miotów loch wpisanych do ksiąg zwierząt zarodowych i dotyczyła miotów urodzonych między 12.12.2023 a 11.12.2024 r. Księgi hodowlane dla ras prowadzi Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”, natomiast prowadzeniem ksiąg hodowlanych świń ras należących do rezerwy genetycznej zajmują się: dla rasy puławskiej – biuro „POL SUS” w Lublinie, a dla ras złotnickich – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

W 2024 r. kontrolą użytkowości rozplodowej objęto ogółem 8 146 loch na podstawie 12 699 miotów (tab. I). Największy procentowy udział ocenianych loch stanowią lochy ras rodzimych – 54,35%, lochy ras matecznych – 37,65%, a lochy ras ojcowskich – 8,00%.

Oceny loch pod względem ich wartości rozplodowej dokonano w oparciu o następujące cechy: liczba prosiąt żywych urodzonych w miocie i odchowanych do 21. dnia życia, liczba sutfów lochy, wiek pierwszego oproszenia i okres międzymiotu. Podano również wielkość strat prosiąt do 21. dnia życia wyrażoną w procentach.

Tabela I. Liczba ocenianych loch i miotów oraz ich procentowy udział w poszczególnych rasach

Rasa	Liczba loch (szt.)	Udział (%)	Liczba miotów (szt.)	Udział (%)
Wielka biała polska	1135	13,93	1943	15,30
Polska biała zwisłoucha	1932	23,72	3231	25,44
Hampshire	10	0,12	21	0,17
Duroc	188	2,31	325	2,56
Pietrain	204	2,50	339	2,67
Linia 990	250	3,07	379	2,98
Puławska	2918	35,82	4563	35,93
Złotnicka biała	797	9,78	1065	8,39
Złotnicka pstra	712	8,74	833	6,56

Średnie wyniki charakteryzujące użytkowość rozplodową loch poszczególnych ras zestawiono w tabeli 1. Przedstawione dane wskazują, że różnice obserwowane pomiędzy rasami w latach poprzednich utrzymują się nadal. Największą liczbę, powyżej 12 prosiąt urodzonych w miocie, stwierdzono dla ras wbp (12,93 szt.), pbz (12,66 szt.) oraz Duroc (12,24 szt.). U pozostałych ras wielkość ta kształtuje się od 11,81 szt. dla rasy Hampshire do 7,55 szt. dla rasy złotnickiej białej. W roku sprawozdawczym, w porównaniu z rokiem 2023, odnotowano wzrost liczby prosiąt urodzonych w miocie tylko dla ras Hampshire i Duroc.

Tabela 2 przedstawia użytkowość rozplodową loch zestawioną na podstawie miotów czystorasowych i mieszańcowych wybranych ras. Większą liczbą prosiąt urodzonych charakteryzowały się mioty czystorasowe wbp x wbp, pbz x pbz i Duroc x Duroc w porównaniu do miotów mieszańcowych, odpowiednio wbp x pbz, pbz x wbp i Duroc x Pietrain.

Rezultaty uzyskane pod względem cech rozplodowych w poszczególnych rasach z podziałem na województwa przedstawiono w tabeli 3. Średnio powyżej 13 prosiąt urodzonych w miocie u ras wbp uzyskano na terenie działania okręgów: warszawskiego, białostockiego, bydgoskiego i olsztyńskiego, natomiast u rasy pbz na terenie: warszawskiego, łódzkiego, opolskiego i poznańskiego.

Przy ocenie użytkowości rozplodowej loch istotne znaczenie ma informacja, z którego kolejnego miotu pochodzą dane. W związku z tym, dla pełnej analizy wartości rozplodowej w tabeli 4 zestawiono wyniki według kolejno następujących po sobie miotach.

W tabeli 5 przedstawiono natomiast średnie wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch za ostatnie 10 lat.

STRESZCZENIE

W 2024 r. oceną użytkowości rozplodowej objęto 12 699 mioty, w tym 1943 rasy wielkiej białej polskiej, 3231 polskiej białej zwisłouchej, 21 Hampshire, 325 Duroc, 339 Pietrain, 379 linii 990, 4563 puławskiej, 1065 złotnickiej białej i 833 złotnickiej pstrej.

W opracowaniu uwzględniono następujące cechy: liczbę prosiąt urodzonych w miocie i odchowanych do 21. dnia życia, straty prosiąt do 21. dnia życia w procentach, liczbę suteków lochy, wiek lochy w dniu pierwszego oproszenia i okres międzymiotu w dniach.

Średnie arytmetyczne dla wszystkich wspomnianych cech zestawiono w następujących układach: według rasy lochy dla całego kraju (tab. 1), dla miotów czystorasowych i mieszańców (tab. 2), w poszczególnych województwach według ras (tab. 3), kolejnymi miotami według ras (tab. 4). Przedstawiono również wyniki oceny użytkowości rozplodowej poszczególnych ras za ostatnie 10 lat (tab. 5), uwzględniając liczbę ocenianych miotów, liczbę prosiąt urodzonych w miocie, liczbę prosiąt w 21. dniu życia i procent strat prosiąt do 21. dnia życia.

RESULTS OF REPRODUCTIVE PERFORMANCE OF BREEDING SOWS

Summary

At total of 12 699 litters were recorded in 2024. This number includes 1943 litters of Large White, 3231 – Landrace, 21 – Hampshire, 325 – Duroc,

339 – Pietrain, 379 – 990 breeds, 4563 – Puławska, 1065 – Złotnicka White and 833 – Złotnicka Spotted.

The following characteristics were taken into account: number of piglets born per litter and reared to 21 days of age, teat number of the sows, age of the gilt at the first farrowing and the interval between two successive litters. The paper comprises the calculation of arithmetic means for all characteristics discussed, taking into consideration the following combinations: reproductive performance of breeds of sows for the whole of Poland (Table 1), reproductive performance on base purebred and crossbreed litters (Table 2), in particular voivodships (Table 3), alternating litters according to breeds (Table 4), the results of reproductive performance from different years (Table 5).

Tabela 1. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch w 2024 roku – zestawienie według rasy lochy

Rasa lochy	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Straty prosiąt do 21. dnia życia (%)	Liczba sutków lochy	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres między-miotu (dni)
	ogółem	pierw.						
WBP	1943	401	12,93	11,85	7,49	15,04	365	170
PBZ	3231	705	12,66	11,64	7,52	15,41	362	176
Hampshire	21	0	11,81	10,67	9,51	-	-	185
Duroc	325	47	12,24	11,06	9,10	13,68	371	178
Pietrain	339	64	11,71	11,04	5,40	14,06	412	186
Linia 990	379	111	9,60	9,27	3,47	14,22	370	169
Puławska	4563	761	10,00	8,95	10,04	14,43	389	210
Złotnicka biała	1065	194	7,55	7,14	4,99	14,05	403	249
Złotnicka pstra	833	125	8,00	6,99	11,57	13,46	489	299

Tabela 2. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej – zestawienie dla miotów czystorasowych i mieszańcowych

Rasa lochy x rasa knura	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Straty prosiąt do 21. dnia życia (%)	Liczba sutfków lochy	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres między-miotu (dni)
	ogółem	pierw.						
WBP x WBP	950	173	12,92	11,87	7,31	15,13	362	173
WBP x PBZ	993	228	12,94	11,84	7,67	14,97	367	167
PBZ x PBZ	2655	572	12,69	11,64	7,74	15,46	359	175
PBZ x WBP	576	133	12,52	11,66	6,50	15,19	377	182
Duroc x Duroc	122	12	12,42	11,37	7,97	14,08	363	167
Duroc x Pietrain	201	35	12,13	10,89	9,76	13,54	374	186
Pietrain x Pietrain	77	1	12,65	11,48	8,84	13,00	317	171
Pietrain x Duroc	259	62	11,41	10,89	4,36	14,08	414	192

Tabela 3. Wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch w poszczególnych województwach
– zestawienie według ras

Rejon	Liczba ocenianych miotów		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21. dniu życia	Liczba sutków lochy	Wiek w dniu pierwszego oprosienia (dni)	Okres między-miotu (dni)
	ogółem	pierw.					
1	2	3	4	5	6	7	8

Wielka biała polska

WARSZAWA	54	18	12,87	11,24	15,00	424	193
BYDGOSZCZ	876	156	13,26	11,89	14,91	357	173
GDAŃSK	111	33	12,13	10,54	15,09	351	169
LUBLIN	64	16	12,31	11,39	15,31	340	176
ŁÓDŹ	24	8	11,58	10,42	14,88	407	184
OLSZTYN	58	5	13,14	12,83	14,60	355	176
OPOLE	4	0	8,50	6,75	-	-	279
POZNAŃ	314	62	12,87	12,02	14,76	346	167
RZESZÓW	57	15	12,72	11,51	15,53	321	154
WROCŁAW	51	10	13,20	11,84	15,40	352	154
Nie MŚP	330	78	12,63	12,28	15,37	398	161

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Polska biała zwisloucha

WARSZAWA	120	23	13,48	12,13	15,43	350	167
BYDGOSZCZ	935	176	12,87	11,98	15,52	356	180
GDAŃSK	412	108	12,34	11,10	15,08	363	190
KATOWICE	190	38	11,63	10,38	15,11	353	184
KIELCE	97	23	12,35	10,92	15,61	316	182
KRAKÓW	18	0	12,22	11,67	-	-	191
ŁÓDŹ	225	55	12,96	11,25	15,38	358	162
OLSZTYN	39	3	13,15	13,08	14,33	383	177
OPOLE	110	18	10,92	10,03	15,00	355	186
POZNAŃ	516	104	13,18	11,78	14,91	367	171
RZESZÓW	64	13	11,36	10,11	15,85	341	161
Nie MŚP	505	144	12,63	12,43	15,98	382	167

Hampshire

BYDGOSZCZ	21	0	11,81	10,67	-	-	185
-----------	----	---	-------	-------	---	---	-----

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Duroc

WARSZAWA	22	2	11,32	10,41	13,00	422	156
BYDGOSZCZ	162	10	12,44	11,30	13,20	364	177
ŁÓDŹ	8	4	8,75	8,25	13,50	362	212
OLSZTYN	14	7	11,00	11,00	14,71	379	255
POZNAŃ	70	15	12,93	10,76	13,33	388	191
Nie MŚP	49	9	11,90	11,51	14,22	337	160

Pietrain

BYDGOSZCZ	160	24	12,09	11,08	13,79	404	177
GDĄSK	21	7	8,38	8,14	13,14	593	362
ŁÓDŹ	1	0	6,00	6,00	-	-	193
OLSZTYN	81	13	12,57	12,47	15,38	400	188
OPOLE	43	12	9,70	9,33	14,08	357	169
POZNAŃ	33	8	12,64	11,55	13,50	380	157

Linia 990

POZNAŃ	379	111	9,6	9,27	14,22	370	169
--------	-----	-----	-----	------	-------	-----	-----

cd. tab. 3

1	2	3	4	5	6	7	8
Puławska							
WARSZAWA	721	144	10,36	9,51	14,81	382	205
BIALYSTOK	152	13	10,05	8,92	14,92	412	250
BYDGOSZCZ	1018	149	9,22	8,46	14,32	376	200
GDAŃSK	367	47	9,70	8,33	14,45	394	253
KATOWICE	68	6	7,97	7,44	14,33	357	206
KIELCE	82	20	8,78	8,33	14,25	400	194
KOSZALIN	51	6	9,69	9,18	14,67	293	244
KRAKÓW	19	0	10,47	10,11	-	-	210
LUBLIN	1565	300	10,83	9,47	14,38	385	199
OLSZTYN	134	41	8,71	8,33	14,37	464	207
OPOLE	161	11	8,94	8,26	14,45	387	255
POZNAŃ	98	8	10,28	8,43	12,25	402	171
WROCŁAW	6	6	10,67	8,83	12,33	410	-
Nie MŚP	121	10	8,85	8,00	14,70	502	223
Złotnicka biała							
POZNAŃ	1065	194	7,55	7,14	14,05	403	249
Złotnicka pstra							
POZNAŃ	833	125	8,00	6,99	13,46	489	299

Tabela 4. Wyniki oceny użytkowości loch w kolejno następujących po sobie miotach

Kolejny miot	Mioty		Liczba prosiąt urodzonych w miocie	W 21, dniu życia		Okres między- miotu
	szt.	%		liczba prosiąt	% strat	
1	2	3	4	5	6	7

Wielka biała polska

1	401	20,64	11,88	11,01	6,70	-
2	344	17,70	12,90	11,88	7,04	172
3	346	17,81	13,23	12,02	8,28	171
4	264	13,59	13,51	12,23	8,53	167
5	169	8,70	13,69	12,37	8,44	167
6	111	5,71	13,68	12,23	9,15	167
7	92	4,73	13,20	12,13	7,42	172
8	85	4,37	12,67	11,87	5,91	166
9	64	3,29	12,72	11,83	6,96	171
10	28	1,44	12,57	12,00	4,18	177
11	16	0,82	12,44	11,75	5,02	153
12	10	0,51	13,00	12,80	1,38	149
13	7	0,36	12,43	12,14	2,60	223
15	1	0,05	14,00	12,00	14,29	430
18	1	0,05	12,00	12,00	0	147
19	1	0,05	14,00	12,00	14,29	148
22	2	0,10	13,00	12,50	3,33	148

Polska biała zwisłoucha

1	705	21,82	11,95	11,20	6,04	-
2	589	18,23	12,68	11,84	6,23	177
3	515	15,94	12,83	11,86	7,01	175
4	399	12,35	12,92	11,88	7,67	173
5	299	9,25	13,31	11,95	9,54	176
6	209	6,47	12,78	11,70	7,77	181
7	176	5,45	12,91	11,45	10,68	176
8	129	3,99	12,72	11,60	8,31	173
9	82	2,54	12,71	11,38	9,94	173
10	47	1,45	12,60	11,17	10,99	176
11	35	1,08	12,97	11,66	9,54	204
12	29	0,90	13,07	11,28	12,05	184
13	10	0,31	13,00	10,40	17,97	178

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
14	3	0,09	10,67	10,33	2,78	236
15	2	0,06	11,50	10,00	10,00	219
16	1	0,03	12,00	12,00	0	174
21	1	0,03	17,00	9,00	47,06	255
Hampshire						
5	1	4,76	12,00	11,00	8,33	175
6	1	4,76	12,00	11,00	8,33	148
7	1	4,76	13,00	13,00	0	143
9	2	9,52	11,00	11,00	0	224
10	2	9,52	12,00	10,00	16,67	160
11	2	9,52	12,00	11,00	7,69	146
12	1	4,76	12,00	11,00	8,33	143
14	1	4,76	12,00	10,00	16,67	153
15	1	4,76	12,00	11,00	8,33	150
16	1	4,76	11,00	10,00	9,09	152
17	1	4,76	12,00	10,00	16,67	288
19	1	4,76	11,00	11,00	0	257
20	1	4,76	11,00	10,00	9,09	286
21	3	14,29	12,00	10,33	13,71	210
22	2	9,52	12,00	10,50	12,50	148
Duroc						
1	47	14,46	11,49	10,89	4,62	-
2	37	11,38	11,84	10,73	8,75	178
3	31	9,54	11,97	11,19	6,43	169
4	37	11,38	12,14	11,24	7,09	177
5	50	15,38	12,54	11,18	10,26	177
6	37	11,38	12,59	11,27	10,06	179
7	29	8,92	12,45	11,1	10,5	192
8	20	6,15	12,45	10,75	13,12	185
9	10	3,08	12,9	11,4	11,43	188
10	10	3,08	12,3	10,7	13,61	151
11	7	2,15	12,57	11,43	9,2	158
12	3	0,92	13,67	10,67	20,87	159
13	2	0,62	14,5	11,5	20,24	176
14	3	0,92	12,67	10,33	17,46	242
15	2	0,62	14	12	14,36	182

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Pietrain

1	64	18,88	11,17	10,61	4,71	-
2	45	13,27	11,22	10,78	3,64	211
3	39	11,50	11,54	10,95	4,69	190
4	39	11,50	11,72	11,21	4,16	188
5	39	11,50	11,95	11,03	7,36	181
6	36	10,62	12,33	11,64	5,31	174
7	27	7,96	12,22	11,52	5,67	190
8	20	5,90	11,55	10,85	6,04	169
9	12	3,54	12,08	11,25	6,48	158
10	4	1,18	11,75	10,50	9,82	176
11	4	1,18	13,00	11,50	11,31	225
12	5	1,47	12,60	11,60	7,82	163
13	2	0,59	12,50	11,50	7,69	148
14	2	0,59	13,50	11,00	19,17	192
15	1	0,29	11,00	10,00	9,09	145

Linia 990

1	111	29,29	9,00	8,55	5,00	-
2	76	20,05	9,93	9,71	2,36	170
3	89	23,48	9,73	9,49	2,38	171
4	59	15,57	10,02	9,69	3,10	168
5	40	10,55	9,68	9,30	3,74	165
6	4	1,06	10,25	9,25	8,75	167

Puławska

1	761	16,68	9,21	8,33	9,14	-
2	629	13,78	9,85	8,83	10,26	219
3	605	13,26	10,03	9,09	8,98	220
4	523	11,46	10,25	9,27	9,29	207
5	452	9,91	10,36	9,30	9,75	210
6	407	8,92	10,35	9,15	11,38	211
7	348	7,63	10,34	9,16	10,82	204
8	266	5,83	10,35	8,99	12,60	200
9	213	4,67	10,18	8,81	12,92	198
10	160	3,51	10,19	9,25	8,82	190
11	91	1,99	10,20	9,07	10,75	199
12	64	1,40	9,44	8,48	9,28	196
13	26	0,57	8,81	8,42	3,29	183

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
14	11	0,24	8,27	7,64	6,45	220
15	3	0,07	11,33	10,00	11,11	255
16	2	0,04	11,50	11,00	4,17	266
17	2	0,04	11,50	10,50	8,33	221

Złotnicka biała

1	194	18,22	7,10	6,68	5,25	-
2	164	15,40	7,25	6,90	4,34	257
3	127	11,92	7,52	7,16	4,64	278
4	77	7,23	7,78	7,35	5,46	251
5	94	8,83	8,03	7,49	5,57	275
6	141	13,24	8,14	7,72	5,23	254
7	127	11,92	7,83	7,61	2,76	219
8	51	4,79	7,59	6,75	9,09	229
9	42	3,94	7,50	6,76	8,29	200
10	25	2,35	6,80	6,48	4,87	221
11	9	0,85	6,33	6,11	3,75	224
12	4	0,38	4,50	4,50	0	233
13	4	0,38	7,50	7,50	0	242
14	3	0,28	7,33	7,33	0	207
17	2	0,19	8,00	8,00	0	222
18	1	0,09	7,00	7,00	0	209

Złotnicka pstra

1	125	15,01	7,98	6,67	14,18	-
2	99	11,88	8,26	7,69	6,67	278
3	69	8,28	8,35	7,58	9,69	255
4	84	10,08	8,35	7,26	12,22	300
5	106	12,73	7,28	6,23	13,63	360
6	96	11,52	8,15	6,83	13,46	340
7	65	7,80	8,02	6,88	11,94	333
8	75	9,00	7,83	6,63	14,68	306
9	49	5,88	8,12	7,39	8,25	254
10	19	2,28	7,16	6,32	11,94	213
11	9	1,08	8,33	7,33	11,56	259
12	9	1,08	8,78	7,56	9,40	222
13	9	1,08	9,22	8,67	4,27	193
14	4	0,48	7,50	7,00	7,14	179
15	3	0,36	6,33	6,33	0	166

cd. tab. 4

1	2	3	4	5	6	7
16	7	0,84	8,43	8,43	0	180
17	2	0,24	5,50	5,50	0	178
18	2	0,24	7,50	7,50	0	168
19	1	0,12	8,00	6,00	25,00	261

Tabela 5. Średnie wyniki oceny użytkowości rozplodowej loch
w poszczególnych latach – zestawienie według ras

Rok	Liczba ocenionych miotów	Liczba prosiąt urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21, dniu życia	Straty prosiąt do 21, dnia życia (%)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

2015	9588	11,88	11,10	6,59
2016	7441	11,97	11,08	7,44
2017	6198	12,30	11,37	7,53
2018	4933	12,37	11,49	7,16
2019	3635	12,32	11,43	7,24
2020	3315	12,48	11,65	6,26
2021	2678	12,60	11,73	6,37
2022	1916	13,08	12,08	6,88
2023	1922	12,93	11,86	7,63
2024	1943	12,93	11,85	7,49

Polska biała zwisloucha

2015	12936	11,98	11,11	7,30
2016	10880	12,03	11,08	7,85
2017	8708	12,21	11,26	7,78
2018	6646	12,27	11,33	7,66
2019	5023	12,50	11,55	7,61
2020	5134	12,65	11,72	6,82
2021	4298	12,66	11,72	6,91
2022	3299	12,79	11,87	6,74
2023	3276	12,74	11,72	7,36
2024	3231	12,66	11,46	7,52

Hampshire

2015	160	11,31	10,11	10,56
2016	90	11,87	10,59	10,77
2017	43	11,93	10,43	11,70
2018	16	11,69	10,38	11,23
2019	16	13,00	11,88	8,65
2020	26	12,42	11,04	11,15

cd. tab. 5

1	2	3	4	5
2021	23	11,91	10,65	10,50
2022	19	11,58	10,32	13,00
2023	18	11,72	10,50	10,34
2024	21	11,81	10,67	9,51
Duroc				
2015	1393	11,23	10,45	6,93
2016	1024	11,18	10,33	7,65
2017	874	11,49	10,43	8,31
2018	681	11,54	10,55	8,55
2019	575	11,86	10,70	9,77
2020	556	11,88	10,82	8,24
2021	508	11,79	10,85	7,46
2022	392	11,94	10,97	7,66
2023	368	11,96	10,90	8,23
2024	325	12,24	11,06	9,10
Pietrain				
2015	1048	11,26	10,56	6,24
2016	1004	11,64	10,94	6,01
2017	848	11,79	11,07	6,14
2018	642	11,68	10,96	5,97
2019	509	11,69	10,95	6,32
2020	522	11,58	10,90	5,54
2021	399	11,60	10,88	5,92
2022	290	11,76	11,02	5,94
2023	305	11,75	11,13	4,90
2024	339	11,71	11,04	5,40
Linia 990				
2015	2084	9,59	9,29	3,14
2016	2029	9,77	9,44	3,39
2017	1931	10,15	9,77	3,81
2018	2087	9,83	9,31	5,29
2019	1627	9,95	9,42	5,35
2020	1580	9,96	9,48	4,77
2021	1003	10,06	9,72	3,40
2022	428	10,41	10,11	2,90
2023	425	10,51	10,16	3,18
2024	379	9,60	9,27	3,47

cd. tab. 5

1	2	3	4	5
Pulawska				
2015	1234	11,07	10,14	8,41
2016	1848	10,62	9,45	11,03
2017	2355	10,54	9,38	11,06
2018	2540	10,51	9,37	10,81
2019	3125	10,34	9,24	10,62
2020	3316	10,29	9,14	10,64
2021	3683	10,12	9,05	9,89
2022	3847	10,05	9,01	10,12
2023	4347	10,10	9,05	9,86
2024	4563	10,00	8,95	10,04
Złotnicka biała				
2015	987	9,66	8,91	7,80
2016	1234	9,50	8,62	9,17
2017	1415	9,13	8,32	8,90
2018	1631	8,91	8,26	7,25
2019	1624	8,74	8,17	6,53
2020	1627	8,62	8,00	6,44
2021	1173	8,21	7,69	5,37
2022	1448	7,78	7,12	7,37
2023	865	8,16	7,58	6,57
2024	1065	7,55	7,14	4,99
Złotnicka pstra				
2015	659	9,32	8,40	9,90
2016	675	9,17	8,06	12,11
2017	811	9,13	7,97	12,66
2018	1054	8,58	7,53	12,28
2019	1234	8,18	7,20	12,06
2020	1272	8,24	6,98	14,56
2021	1079	8,28	7,40	10,03
2022	1156	7,77	6,63	13,89
2023	926	7,64	6,56	12,52
2024	833	8,00	6,99	11,57

MAGDALENA SZYNDLER-NĘDZA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA PRZYŻYCIOWA MŁODYCH KNURÓW

Celem oceny przyżyciowej jest określenie wartości tucznych i rzeźnych młodych zwierząt hodowlanych. Wartość tuczna knurów określana jest na podstawie przyrostów dziennych, natomiast wartość rzeźna na podstawie procentowej zawartości mięsa w tuszy. Cechy te ujęte są w indeks selekcyjny, który jest wynikiem oceny przyżyciowej. Ocenę przeprowadzają ekipy pomiarowe działające w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Pomiary dokonywane są na żywym zwierzęciu aparatem ultradźwiękowym typu Piglog 105.

Oceną przyżyciową objęto młode knury wszystkich ras czystych i jednej linii hodowanych w kraju, a także mieszańce tych ras. Metodyka oceny wymaga, by zwierzęta były oceniane w wieku 150–210 dni, a masa ciała zwierząt w dniu oceny wynosiła minimum 70 kg. Przyrosty dzienne nie mogą być mniejsze niż 400 g.

Podstawowymi parametrami oceny przyżyciowej są dwie cechy:

- standaryzowany przyrost dzienny,
- standaryzowana procentowa zawartość mięsa w tuszy.

Przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia wyliczany jest aparatem Piglog 105 automatycznie po wprowadzeniu masy ciała i wieku zwierzęcia według nowego wzoru:

$$X_1 = \frac{616974 \frac{Z}{W}}{-0,0127W^2 + 6,2843W - 10272}$$

gdzie:

X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia,

Z – masa ciała zwierzęcia w dniu oceny,

W – wiek w dniu oceny.

Procentową zawartość mięsa w tuszy knurów określa się po zmierzeniu grubości słoniny i wysokości mięśnia połównicy po prawej stronie ciała, w punktach:

P_2 – grubość słoniny za ostatnim żebrem, 3 cm od linii środkowej grzbietu,

P_4 – grubość słoniny za ostatnim żebrem, 8 cm od linii środkowej grzbietu,

P_4M – wysokość „oka” połównicy w punkcie P_4 .

Celem zwiększenia dokładności oceny i wyeliminowania różnic wynikających z przeprowadzania pomiarów na zwierzętach przy różnej ich masie ciała, dokonuje się standaryzacji grubości słoniny oraz „oka” połównicy na masę ciała 110 kg.

Wzory na standaryzację poszczególnych pomiarów są następujące:

$$P_{2st} = \frac{15,15084P_2}{0,112345Z + 2,79289}$$

$$P_{4st} = \frac{14,32432 P_4}{0,100311 Z + 3,29011}$$

$$P_4M_{st} = \frac{47,556226 P_4M}{0,1392866 Z + 32,2347}$$

gdzie:

P_{2st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość słoniny mierzona w punkcie P_2 ,

P_{4st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość słoniny mierzona w punkcie P_4 ,

P_4M_{st} – standaryzowana na 110 kg masy ciała grubość „oka” połównicy,

Z – masa ciała w dniu oceny.

Na podstawie standaryzowanych pomiarów grubości słoniny i mięśnia połównicy oblicza się procentową zawartość mięsa w tuszy.

Dla ras wbp, pbz, belgijskiej zwiślouchej, Hampshire, Duroc, linii 990 oraz dla knurów mieszańców procent mięsa obliczany jest według wzoru:

$$M_B(\%) = -0,4776P_{2st} - 0,4593P_{4st} + 0,3486P_4M_{st} + 48,9829$$

Procent mięsa dla rasy Pietrain obliczany jest według wzoru:

$$M_P(\%) = -0,2676P_{2st} - 0,2185P_{4st} + 0,0209P_4M_{st} + 65,3848$$

W celu zniwelowania różnic spowodowanych oceną zwierząt w różnym wieku standaryzuje się procentową zawartość mięsa w tuszy na wiek 180 dni.

Wzór na standaryzację procentowej zawartości mięsa w tuszy ocenianych zwierząt jest następujący:

$$X_2 = \frac{53,564M}{-0,0004W^2 + 0,0621W + 55,346}$$

gdzie:

- X_2 – procentowa zawartość mięsa w tuszy ocenionych zwierząt standaryzowana na 180 dni życia,
- M – procentowa zawartość mięsa oszacowana w dniu oceny na podstawie pomiarów grubości słoniny i mięśnia połędwicy standaryzowanych na 110 kg masy ciała (M_B lub M_P),
- W – wiek zwierzęcia w dniu oceny.

Standaryzowane przyrosty dzienne oraz standaryzowana procentowa zawartość mięsa w tuszy stanowią podstawę do oszacowania indeksu selekcyjnego, który jest końcowym wynikiem oceny przyżyciowej.

Wzór do wyliczania **indeksów dla knurków w przypadku linii matczynych** jest następujący:

$$I_M = 0,1556X_1 + 3,1023X_2 - 179,4935$$

Indeksy dla linii ojcowskich natomiast należy szacować według wzoru:

$$I_O = 0,1364X_1 + 4,7820X_2 - 275,5944$$

gdzie:

- X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180 dni życia,
- X_2 – procentowa zawartość mięsa oszacowana na podstawie standaryzowanych pomiarów grubości słoniny i mięśnia na 110 kg, a następnie standaryzowana na 180. dzień życia.

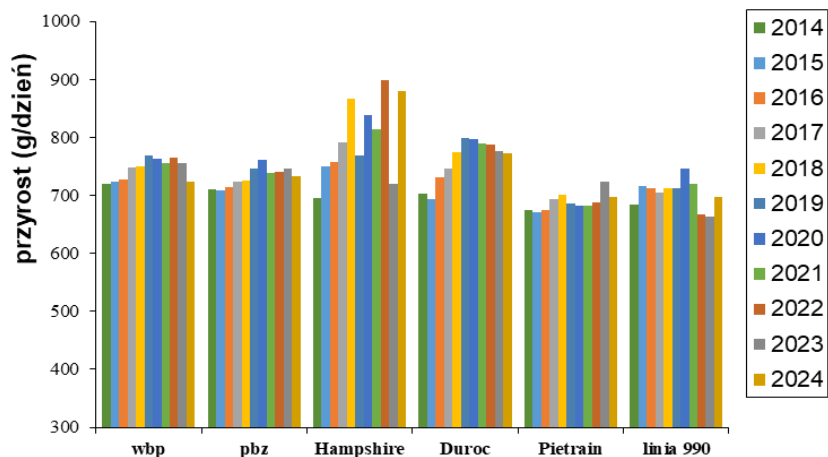
W roku 2024 oceną przyżyciową objęto 8 ras czystych i 1 linię knurów, a także mieszańce tych ras. Oceniono **ogółem 3 163** młodych knurów, w tym 2 221 knurów ras czystych i linii oraz 942 mieszańców. Liczba ogółem ocenionych knurów zmniejszyła się o 7,22% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Średnie wyniki oceny przyżyciowej knurów poszczególnych ras przedstawiono w tabeli 1. Spośród ras czystych najliczniej ocenionymi były rasy matczyne: polska biała zwisłoucha (914 szt.), puławska (503 szt.) oraz wielka biała polska (345 szt.). W rasach matecznych wartość indeksu selekcyjnego oszacowana dla knurów w rasach wbp i pbz była porównywalna, wyniosła odpowiednio 123 i 124 pkt. W rasach ojcowskich najwyższą wartość indeksu selekcyjnego uzyskała rasa Hampshire (150 pkt) następnie Duroc i Pietrain (127 pkt). Zwierzęta tych ras charakteryzowały się wysoką średnią zawartością mięsa w tuszy, która wynosiła od 62,07% (Duroc) do 64,3% (Pietrain) oraz grubości słoniny grzbietowej średnio od 7,83 mm (Pietrain) do 5,93 mm (Duroc).

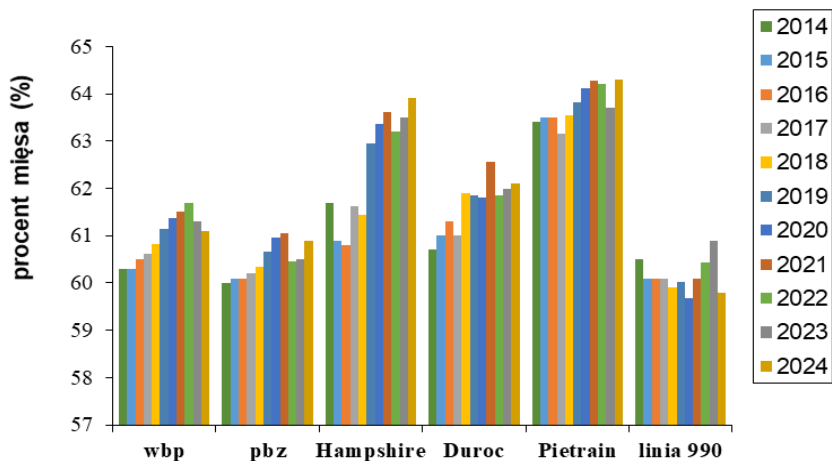
W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej uzyskane przez knury w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Tabela 3 przedstawia wyniki uzyskane przez młode knury w latach 2014–2024. W tabeli tej uwzględniono liczbę ocenionych knurów, przyrostyienne standaryzowane, procentową zawartość mięsa w tuszy oraz indeks selekcyjny.

Na wykresach 1 i 2 przedstawiono zmiany, jakie zaszły w standaryzowanych przyrostach dziennych i procentowej zawartości mięsa w tuszy w latach 2014–2024. Dane przedstawiono dla ocenionych knurów ras czystych objętych krajowym programem hodowlanym, stanowiących komponent matczyny i ojcowski. Analizując prezentowane wyniki w przedstawionym okresie czasu, stwierdzono, że zarówno w rasach matecznych jak i ojcowskich wystąpiły liczne wahania w standaryzowanych przyrostach dziennych i procentowej zawartości mięsa w tuszy. W porównaniu do roku 2014 przyrost dzienny w 2024 r. zwiększył się w niewielki stopniu w rasach matecznych oraz w rasach Pietrain i linii 990 (odpowiednio o 4 g (wbp), 23 g (pbz), 24 g i 13 g). W rasie Duroc różnica ta wynosi 70 g. W rasie Hampshire odnotowano zwiększenie przyrostów dziennych knurów w roku 2024 o 184 g w porównaniu do roku 2014. Biorąc jednak pod uwagę małą liczebność zwierząt poddanych ocenie w ostatnich latach należy wynik dla rasy Hampshire uznać za nie miarodajny. Procentowa zawartość mięsa w tuszy knurów ras wbp, pbz uległa w tym czasie zwiększeniu o odpowiednio 0,8% i 0,9%. W rasach ojcowskich (Pietrain, Duroc i Hampshire) parametr ten zwiększył się od 0,9% (Pietrain) do 2,2% (Hampshire) oraz zmniejszył się w linii 990 o 0,7%.

Wykres 1. Przyrost dzienny standaryzowany

Wykres 2. Procentowa zawartość mięsa w tuszy

STRESZCZENIE

W Polsce, w 2024 r. oceniono **ogółem 3 163** młodych knurów, w tym 2 221 knurów ras czystych i linii oraz 942 mieszańców. Liczba ocenionych ogółem knurów w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 7,22%.

Średnie wyniki oceny przyżyciowej knurów poszczególnych ras przedstawiono w tabeli 1. W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej uzyskane przez knury w poszczególnych filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. W tabeli 3 i wykresach 1 i 2 prezentowane są wyniki oceny knurów różnych ras w latach 2014–2024.

RESULTS OF PERFORMANCE TESTED BOARS

Summary

The report comprises the results of performance tested boars at the farms in 2024 year. In 2024 were tested **3163** boars. The following traits were taken into account:

- daily gain computed from birth to the day of test, then adjusted for the age of 180 days of life,
- lean meat percentage, was calculated on the basis of 2 measurements of backfat thickness and 1 measurements of muscle thickness, adjusted for the 110 kg of body weight and then adjusted for the age of 180 days of life.

The above mentioned adjusted measurements were taken to estimate selection index according to the formula:

$$I_M = 0,1556X_1 + 3,1023X_2 - 179,4935$$

$$I_O = 0,1364X_1 + 4,7820X_2 - 275,5944$$

where: I_M – selection index for mother line,

I_O – selection index for sire line,

X_1 – adjusted daily gain,

X_2 – adjusted lean meat percentage.

Results of performance tested boards are given in the Tables 1–3 and Graph 1, 2.

Tabela 1. Średnie wyniki przyżyciowej oceny młodych knurów w 2024 r. – zestawienie według ras

Rasa	Liczba knurków	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połówdwy standar. (mm ²)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
Wbp	345	186	137	9,69	58,72	724	61,13	123
Pbz	914	182	133	9,23	57,95	733	60,91	124
Hampshire	5	181	158	8,99	65,68	880	63,90	150
Duroc	159	194	154	9,53	58,84	773	62,07	127
Pietrain	113	191	136	7,83	64,45	698	64,30	127
Linia 990	160	172	117	9,81	59,01	697	59,76	105
Złotnicka biała	11	188	92	13,95	44,64	503	53,82	85
Złotnica pstra	11	212	95	19,36	44,27	442	49,04	57
Puławska	503	190	111	12,42	52,46	572	56,68	85
Mieszzańce	942	187	135	8,30	62,03	710	63,71	126

Tabela 2. Średnie wyniki oceny przyżyciowej młodych knurów według ras
w poszczególnych rejonach hodowlanych „POLSUS” w 2024 r.

Rejon	Liczba knurów	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połędwicy standar. (mm)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wielka biała polska								
Białystok	117	188	150	9,11	58,86	785	61,94	134
Gdańsk	28	175	108	11,00	55,24	627	57,67	96
Olsztyn	56	190	129	10,78	60,51	662	61,09	113
Opole	77	195	139	10,17	56,74	691	60,87	116
Poznań	59	175	127	8,54	60,14	738	61,62	126
Warszawa	8	161	117	9,77	64,91	777	60,88	130
Polska biała zwisłoucha								
Bydgoszcz	251	189	152	9,17	58,39	786	61,92	134
Gdańsk	83	187	115	10,31	54,52	604	59,19	98
Katowice	64	186	117	10,07	52,03	625	58,37	98
Kielce	38	160	115	9,78	62,02	764	59,85	125
Olsztyn	44	187	127	10,30	60,28	671	61,09	114
Opole	129	192	139	9,93	57,09	702	60,92	118
Poznań	186	174	123	8,42	58,48	727	61,05	123
Warszawa	48	183	123	8,19	56,98	678	61,71	117
Łódź	71	153	128	8,06	62,87	919	61,21	153

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Puławska								
Białystok	13	188	111	12,63	47,49	584	54,52	80
Bydgoszcz	140	191	114	13,44	55,52	587	56,99	88
Gdańsk	71	182	106	11,16	52,35	585	57,21	89
Katowice	9	194	108	12,83	50,24	537	55,90	77
Kielce	1	208	89	15,90	44,80	403	52,20	45
Koszalin	2	160	84	14,70	59,45	564	54,40	77
Kraków	2	175	95	13,45	44,40	550	51,45	66
Lublin	167	188	111	12,37	51,24	580	56,11	84
Olsztyn	8	196	109	14,10	56,30	535	57,02	80
Opole	16	182	103	10,62	49,55	570	56,64	85
Warszawa	74	197	106	11,77	50,99	520	57,57	80
Złotnicka biała								
Bydgoszcz	1	228	86	16,00	43,00	370	51,70	55
Poznań	10	183	93	13,75	44,80	516	54,03	87
Złotnicka pstra								
Gdańsk	2	201	99	19,00	44,00	485	49,25	64
Koszalin	1	230	98	19,00	49,00	419	50,50	58
Poznań	8	211	93	19,50	43,75	434	48,80	54
Hampshire								
Bydgoszcz	5	181	158	8,99	65,68	879	63,90	149

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Duroc								
Bydgoszcz	82	191	166	8,92	59,45	847	62,67	139
Olsztyn	39	195	133	10,86	60,06	661	61,31	107
Opole	30	203	154	9,88	55,85	720	61,68	117
Poznań	3	169	128	7,47	60,83	796	62,53	132
Warszawa	2	157	117	7,12	60,25	805	61,40	128
Łódź	3	181	121	8,73	53,47	670	59,50	100
Pietrain								
Bydgoszcz	30	189	152	8,29	60,82	794	63,83	137
Olsztyn	50	191	131	8,14	65,61	669	64,03	121
Opole	23	206	133	7,03	67,21	608	66,45	125
Poznań	10	164	118	6,81	63,13	759	62,08	124
Linia 990								
Poznań	160	172	116	9,81	59,01	697	59,76	105
Mieszańce F₁								
Bydgoszcz	301	185	141	8,21	60,01	754	62,97	128
Gdańsk	1	179	115	11,10	53,20	644	57,00	98
Koszalin	1	174	93	12,00	55,80	544	56,70	81
Olsztyn	331	190	129	8,57	63,81	667	64,30	122
Opole	201	195	140	8,42	61,13	700	64,08	126
Poznań	92	168	119	7,31	64,01	741	63,44	128
Warszawa	12	170	124	8,30	65,27	757	63,27	130
Łódź	3	196	123	8,88	60,93	604	63,60	110

Tabela 3. Średnie wyniki oceny przyżyciowej młodych knurów według ras i linii w poszczególnych latach

Rok	Liczba ocenionych młodych knurów	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

2014	5206	720	60,3	120
2015	3054	723	60,3	120
2016	1625	727	60,5	121
2017	1252	748	60,6	125
2018	975	751	60,8	126
2019	783	769	61,2	130
2020	526	763	61,4	130
2021	388	755	61,5	129
2022	306	765	61,7	131
2023	373	756	61,3	128
2024	345	724	61,1	123

Polska biała zwisłoucha

2014	6815	710	60,0	117
2015	4945	708	60,1	117
2016	3584	714	60,1	118
2017	3294	723	60,2	120
2018	2472	726	60,4	121
2019	1785	747	60,7	125
2020	1314	761	61,0	128
2021	1132	739	61,1	125
2022	846	741	60,5	123
2023	1042	747	60,5	124
2024	914	733	60,9	124

Puławska

2014	562	602	53,4	80
2015	611	613	53,3	81

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2016	786	576	53,5	76
2017	1110	569	54,6	78
2018	518	589	55,7	85
2019	397	587	56,4	87
2020	660	575	56,5	85
2021	694	567	55,9	82
2022	493	570	56,3	84
2023	624	555	56,1	81
2024	503	572	56,7	85
Złotnicka biała				
2014	12	492	54,9	87
2015	15	450	52,5	71
2016	19	462	51,9	71
2017	14	480	52,1	74
2018	10	475	53,8	80
2019	7	458	52,7	73
2020	15	455	53,0	73
2021	7	485	53,7	81
2022	10	494	54,7	86
2023	16	497	53,0	81
2024	11	503	53,82	85
Złotnicka pstra				
2014	6	388	48,4	45
2015	13	443	47,6	51
2016	4	437	51,6	66
2017	11	411	49,4	53
2018	6	409	47,9	47
2019	7	441	49,4	58
2020	12	421	48,2	50
2021	15	409	47,7	46
2022	7	385	51,7	57
2023	8	415	48,9	52
2024	11	442	49,0	57

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Hampshire

2014	109	696	61,7	114
2015	59	751	60,9	118
2016	25	757	60,8	118
2017	20	791	61,6	127
2018	4	867	61,5	136
2019	12	770	63,0	130
2020	15	838	63,4	142
2021	12	815	63,6	140
2022	1	900	63,2	149
2023	1	721	63,5	149
2024	5	880	63,9	150

Duroc

2014	660	703	60,7	111
2015	592	693	61,0	110
2016	378	732	61,3	117
2017	328	746	61,0	118
2018	230	774	61,9	126
2019	204	799	61,9	129
2020	208	798	61,8	129
2021	162	790	62,6	131
2022	176	788	61,9	128
2023	193	777	62,0	127
2024	159	773	62,1	127

Pietrain

2014	601	674	63,4	120
2015	603	671	63,5	120
2016	488	675	63,5	120
2017	386	694	63,2	121
2018	327	701	63,6	124
2019	238	686	63,8	123
2020	196	682	64,1	124
2021	137	682	64,3	125

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2022	133	689	64,2	125
2023	163	724	63,7	128
2024	113	698	64,3	127
Linia 990				
2014	460	684	60,5	107
2015	326	716	60,1	109
2016	269	712	60,1	109
2017	255	705	60,1	108
2018	240	712	59,9	108
2019	192	712	60,0	109
2020	116	747	59,7	112
2021	44	721	60,1	110
2022	101	668	60,4	104
2023	111	664	60,9	106
2024	160	697	59,8	105
Mieszkańce F₁				
2014	5361	694	61,8	115
2015	4621	695	61,8	115
2016	3438	692	62,2	116
2017	9490	706	60,4	115
2018	2107	730	62,7	124
2019	1906	744	62,8	126
2020	1393	748	63,1	128
2021	1100	741	62,9	126
2022	669	753	63,2	130
2023	878	742	63,2	128
2024	942	710	63,7	126

GRZEGORZ ŻAK

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

OCENA PRZYŻYCIOWA LOSZEK

Ocena przyżyciowa loszek hodowlanych prowadzona jest w celu określenia ich wartości tucznych i rzeźnych. Wartość tuczna szacowana jest na podstawie przyrostów dziennych masy ciała standaryzowanych na 180. dzień życia. Wartość rzeźna przedstawiona jest natomiast jako procentowa zawartość mięsa w tuszy, standaryzowana na 180. dzień życia, wyliczana na podstawie ultradźwiękowych pomiarów grubości słoniny w dwóch punktach – P₂ i P₄ oraz wysokości „oka” polędwicy w punkcie P₄. Pomiary tych parametrów wykonywane są aparatem PIGLOG 105 przez ekipy pomiarowe działające w filiach Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”. Ocenę przyżyciową loszek wykonuje się w przedziale wiekowym od 150. do 210. dnia życia. Wynikiem oceny przyżyciowej jest wartość hodowlana szacowana metodą BLUP-model zwierzęcia, wchodząca w skład zbiorczej wartości hodowlanej, której wyniki publikowane są w oddzielnym wydawnictwie Instytutu Zootechniki PIB oraz indeks selekcyjny.

W roku 2024 ocenę przyżyciową prowadzono w oparciu o metodykę obowiązującą od 1 października 2004 r. Zgodnie z nią obliczano indeksy selekcyjne:

– dla ras matecznych według wzoru:

$$I = 0,1556 X_1 + 3,1023 X_2 - 167,8359$$

– dla ras ojcowskich według wzoru:

$$I = 0,1364 X_1 + 4,7820 X_2 - 268,0839$$

W obydwu wzorach:

X_1 – przyrost dzienny standaryzowany na 180. dzień życia,

X_2 – procentowa zawartość mięsa w tuszy standaryzowana na 180. dzień życia.

W 2024 r. oceną przyżyciową było objętych 9 ras i linii loszek hodowlanych oraz mieszańce dwurasowe z pokolenia F₁. Ogółem oceniono 14 153 loszki. W porównaniu z rokiem 2023 liczba ocenionych loszek była o około 4,7 % niższa. Spośród ras czystych oceniono 11 654 loszki, natomiast mieszańców F₁ – 2499. Wyniki oceny przyżyciowej zestawiono w pięciu tabelach.

W tabeli 1 zestawiono średnie wyniki analizowanych cech, jakie uzyskiwały loszki od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

W tabeli 2 zestawiono średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek w poszczególnych filiach „POLSUS” od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. (wg dawnego rozlokowania filii)

W tabeli 3 podano liczbę ocenionych loszek, średnie wartości przyrostu dziennego standaryzowanego, procentową zawartość mięsa oraz indeks dla loszek poszczególnych ras i linii, uzyskany w latach 1995–2024.

STRESZCZENIE

W 2024 r. oceniono przyżyciowo ogółem 14 153 loszki 9 ras i linii oraz mieszańców pokolenia F₁. W stosunku do roku 2023 zanotowano znaczący liczbę ocenionych loszek o około 4,7 %. Ocenę przeprowadzono na podstawie ultradźwiękowych pomiarów grubości słoniny w dwóch punktach oraz wysokości „oka” pośdwy. Stosowano metodykę obowiązującą od 1.10.2004 r. Wyniki oceny przedstawiono w pięciu tabelach: według ras, według ras z podziałem na poszczególne filie „POLSUS” oraz wyniki oceny według ras w latach 1995–2024.

RESULTS OF PERFORMANCE TESTED GILTS

Summary

The report comprises the results of performance tested gilts at the farms in 2024. The following traits were taken into account:

- daily gain computed from birth to the day of test, then adjusted for the age of 180 days of live,

– lean meat percentage, was calculated on the basis of 2 measurements of backfat thickness and 1 measurements of muscle thickness adjusted for the 110 kg of body weight and then adjusted for the age of 180 days of live.

The above mentioned adjusted measurements were taken to estimate selection index according to the formula:

$$I = 0,1556 X_1 + 3,1023 X_2 - 167,8359 \text{ (dam breeds)}$$

$$I = 0,1364 X_1 + 4,7820 X_2 - 268,0839 \text{ (sire breeds)}$$

where:

X_1 – adjusted daily gain,

X_2 – adjusted lean meat percentage.

Results of performance tested gilts are given in the tables 1–3. In 2024 were tested 14 153 gilts.

Tabela 1. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek w 2024 r. – zestawienie według ras

Rasa	Liczba loszek	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połówdwy standar. (mm ²)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
Wbp	1948	183	118	10,04	56,92	648	59,78	118
Pbz	4349	179	117	10,2	57,09	664	59,36	120
Hampshire	8	181	144	8,65	56,2	791	60,58	129
Duroc	307	193	141	10,1	58,71	707	61,48	122
Pietrain	240	188	133	8,56	64,71	691	63,61	130
Linia 990	306	175	109	11,01	60,44	634	59,38	102
Złotnicka biała	149	203	101	19,28	47,22	494	49,85	79
Złotnica pstra	39	212	95	20,09	41,62	445	47,75	62
Puławska	4308	191	106	13,28	53	543	56,09	91
Mieszańce F ₁	2499	183	118	10,36	58,19	644	59,95	118

Tabela 2. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek – zestawienie według ras w poszczególnych rejonach hodowlanych „POLSUS”

Rejon	Liczba knurów	Wiek w dniu oceny (dni)	Masa ciała w dniu oceny (kg)	Średnia grubość słoniny standar. (mm)	Wysokość „oka” połędwicy standar. (mm)	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Wielka biała polska

Bydgoszcz	286	180	112	10,11	57	629	59,51	114
Gdańsk	151	185	116	10,47	52,84	621	58,24	109
Lublin	18	174	116	10,48	56,65	685	58,54	120
Olsztyn	151	189	127	10,74	60,3	661	60,88	123
Opole	112	198	132	10,67	55,53	640	60,24	118
Poznań	975	180	118	9,77	56,99	659	59,85	120
Rzeszów	35	173	111	10,4	60,55	656	59,89	120
Warszawa	88	195	114	10,57	55,7	569	60,21	107
Wrocław	124	171	110	9,51	57,95	662	59,73	120
Łódź	8	170	112	10,45	62	680	59,98	124

Polska biała zwisłoucha

Bydgoszcz	753	177	116	9,91	55,48	662	58,99	118
Gdańsk	508	175	114	10,33	54,16	664	58	115
Katowice	252	180	113	11,15	55,39	636	57,99	111

cd. tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kielce	192	162	105	10,7	61,32	689	58,98	122
Kraków	21	188	116	11,58	53,07	610	57,54	105
Olsztyn	47	186	127	10,21	61,19	669	61,45	126
Opole	330	188	121	10,79	55,92	634	59,25	114
Poznań	1659	181	119	9,89	58,33	659	60,29	121
Rzeszów	49	175	116	9,97	59,32	677	59,96	123
Warszawa	202	183	116	10,42	55,7	638	59,06	114
Wrocław	52	191	133	9,55	55,58	678	60,58	125
Łódź	284	162	113	10,48	59,93	753	58,68	131
Puławska								
Białystok	56	182	98	14,9	52,22	541	53,45	82
Bydgoszcz	1350	190	106	13,69	55,18	546	56,42	92
Gdańsk	469	187	106	11,21	52,56	561	57,64	98
Katowice	117	195	103	13,44	45,93	512	53,87	78
Kielce	27	194	101	13,61	51,53	510	55,63	84
Koszalin	22	173	93	12,36	56,27	552	56,69	94
Kraków	10	175	91	14,54	46,46	528	51,18	73
Lublin	893	189	107	13,41	51,38	558	55,19	90
Olsztyn	404	189	103	15,02	55,91	533	55,29	86
Opole	50	177	95	12,58	52,95	544	55,62	89
Poznań	19	182	101	12,84	54,06	553	56,1	92
Warszawa	891	197	106	12,73	51,24	521	56,6	88

cd tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Złotnicka biała								
Katowice	8	192	99	19,06	54,25	510	51,8	88
Poznań	130	202	101	19,34	47,14	496	49,77	78
Zielona Góra	4	214	97	17,25	44,25	445	50,88	74
Łódź	7	224	105	19,5	42,43	467	48,47	68
Złotnicka pstra								
Koszalin	7	222	98	21,14	42,14	433	46,99	57
Poznań	21	198	89	19,1	42,05	450	48,72	66
Łódź	11	230	103	21,32	40,45	443	46,4	57
Hampshire								
Bydgoszcz	8	181	143	8,65	56,2	791	60,57	129
Duroc								
Bydgoszcz	130	199	159	9,77	59,11	764	62,59	135
Olsztyn	64	194	132	10,61	60,04	661	61,45	116
Opole	38	199	140	10,25	55,61	675	60,78	114
Poznań	55	181	119	10,66	59,2	665	59,99	109
Warszawa	12	162	104	9,04	57,82	677	59,25	107
Łódź	8	187	118	8,52	54,35	620	60,77	107
Pietrain								
Bydgoszcz	90	197	154	9,36	62,02	751	64,09	140
Olsztyn	71	192	132	8,15	65,76	668	64,13	129
Opole	16	207	124	8,1	70,03	566	66,04	125

cd tab. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Poznań	63	165	104	8	66,01	659	61,7	116
Linia 990								
Poznań	306	175	109	11,01	60,44	634	59,38	102
Mieszkańce F1								
Bydgoszcz	939	177	107	10,64	60,09	617	59,85	113
Gdańsk	25	182	115	10,55	53,54	638	58,25	112
Koszalin	8	171	89	12,7	58,16	536	56,59	91
Lublin	13	174	102	13,83	53,28	601	54,19	93
Olsztyn	219	188	127	10,52	60,04	662	60,96	124
Opole	460	193	133	10,41	56,36	670	60,23	123
Poznań	680	182	119	9,87	56,59	656	59,78	119
Rzeszów	5	178	119	10,65	58,38	679	59,38	121
Warszawa	3	196	106	13,12	60,8	518	59,47	97
Wrocław	134	178	117	9,82	57,52	669	59,85	122
Łódź	13	192	112	10,34	58,98	568	61,25	110

Tabela 3. Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek według ras i linii w latach 1995-2024

Rok	Liczba ocenionych loszek	Przyrost dzienny standar. (g)	Procentowa zawartość mięsa standar. (%)	Indeks (pkt)
1	2	3	4	5

Wielka biała polska

1995	7097	560	54,1	106
1996	11292	564	55,2	110
1997	15056	567	55,6	112
1998	16443	575	56,1	115
1999	15556	580	56,5	117
2000	15657	581	57,0	119
2001	16470	585	57,3	121
2002	23131	590	57,4	123
2003	24855	598	57,7	125
2004 (do 30.09)	18859	605	58,1	128
2004 (od 1.10)*	5605	620	56,0	102
2005*	24734	620	56,5	104
2006*	23632	624	57,2	107
2007*	20416	643	58,1	112
2008*	21433	647	58,1	113
2009*	20113	642	58,3	113
2010*	19330	634	58,5	112
2011*	18557	638	58,7	113
2012*	17451	644	58,9	115
2013*	20646	653	59,2	118
2014*	22165	662	59,4	119
2015*	17353	653	59,3	118
2016*	10948	648	59,2	117
2017*	8845	653	59,2	117
2018*	5837	651	59,6	118
2019*	4099	664	59,4	120
2020*	3271	659	59,4	119
2021*	2926	649	59,8	119
2022*	2522	651	60,0	119
2023*	2027	653	59,8	119
2024*	1948	648	59,8	118

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Polska biała zwisloucha

1995	11418	567	54,0	106
1996	19941	583	54,8	112
1997	27335	588	55,3	114
1998	30696	596	55,8	118
1999	33017	595	56,4	120
2000	33332	595	56,9	121
2001	30660	600	57,2	124
2002	46815	600	57,2	123
2003	51290	606	57,4	125
2004 (do 30.09)	37512	611	57,8	127
2004 (od 1.10)*	11151	623	55,8	102
2005*	48759	626	56,1	104
2006*	42650	631	56,9	107
2007*	36712	641	57,7	111
2008*	39039	647	57,8	112
2009*	37374	648	57,8	112
2010*	34350	637	58,2	112
2011*	32651	640	58,4	113
2012*	32173	646	58,5	114
2013*	33936	651	58,8	116
2014*	34490	652	59,0	117
2015*	30780	647	59,0	116
2016*	23848	644	58,8	115
2017*	16021	664	58,8	118
2018*	10355	661	59,2	119
2019*	7323	673	59,3	121
2020*	5856	675	59,4	121
2021*	5951	657	59,5	119
2022*	5067	659	59,4	119
2023*	5132	668	59,2	120
2024*	4349	664	59,4	120

Pulawska

1995	34	573	52,2	101
1996	115	590	53,4	108
1997	191	559	54,1	105
1998	245	580	54,1	109
1999	259	590	54,9	113

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2000	255	581	55,6	115
2001	572	567	55,0	110
2002	790	603	54,7	115
2003	345	620	53,9	115
2004 (do 30.09)	160	610	55,6	119
2005*	420	615	54,5	97
2006*	931	606	54,6	96
2007*	1417	582	55,6	95
2008*	1227	592	54,8	94
2009*	941	598	53,0	90
2010*	635	598	53,4	91
2011*	781	574	55,0	92
2012*	664	587	54,5	93
2013*	946	577	55,2	93
2014*	1138	582	54,8	93
2015*	1575	586	54,5	92
2016*	2330	565	54,8	90
2017*	2809	562	54,9	90
2018*	2371	571	55,9	94
2019*	2546	565	56,2	94
2020*	3081	565	56,1	94
2021*	4088	558	55,9	92
2022*	4341	550	56,1	92
2023*	4257	546	56,0	91
2024*	4308	543	56,1	91

Hampshire

1995	328	522	55,2	103
1996	598	543	56,1	110
1997	905	562	56,7	115
1998	865	562	56,9	116
1999	810	590	57,2	122
2000	626	576	57,6	121
2001	509	574	57,9	122
2002	378	594	57,9	125
2003	216	619	58,3	131
2004 (do 30.09)	280	628	58,5	133
2004 (od 1.10)*	61	699	58,3	106
2005*	288	619	58,0	94

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2006*	122	664	58,4	102
2007*	143	714	60,1	117
2008*	185	725	60,0	118
2009*	208	726	60,1	118
2010*	135	670	60,9	114
2011*	211	693	60,7	117
2012*	167	673	61,1	116
2013*	111	699	61,6	122
2014*	184	689	61,7	121
2015*	125	708	61,3	122
2016*	52	731	61,8	127
2017*	45	699	61,8	123
2018*	6	749	62,0	130
2019*	20	645	62,8	120
2020*	-	-	-	-
2021*	5	813	62,2	140
2022*	-	-	-	-
2023*	-	-	-	-
2024*	8	791	60,6	129

Duroc

1995	394	560	54,2	105
1996	691	586	54,3	110
1997	908	584	55,2	113
1998	1367	592	55,9	117
1999	1178	587	56,1	117
2000	1201	574	56,9	118
2001	1099	577	57,6	121
2002	1162	600	57,6	125
2003	841	647	58,2	135
2004 (do 30.09)	1187	654	58,7	138
2004 (od 1.10)*	376	672	57,7	99
2005*	1611	637	57,4	93
2006*	1507	644	58,5	99
2007*	1756	684	59,1	108
2008*	1654	683	59,4	109
2009*	1789	675	59,4	108
2010*	1519	665	59,7	108
2011*	1571	666	60,0	110

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2012*	1211	672	60,1	111
2013*	1217	677	60,3	112
2014*	1410	683	60,2	113
2015*	1022	668	60,4	112
2016*	712	670	60,8	114
2017*	556	688	60,1	113
2018*	354	675	60,8	115
2019*	348	656	60,3	110
2020*	406	677	60,7	114
2021*	399	679	61,3	118
2022*	405	667	60,9	114
2023*	335	679	60,7	115
2024*	307	707	61,5	122

Pietrain

1995	794	550	58,4	120
1996	1565	570	59,0	125
1997	1850	572	59,0	125
1998	1871	580	59,0	127
1999	1881	586	59,4	129
2000	1802	591	59,6	131
2001	1695	595	59,8	132
2002	1464	599	60,1	134
2003	1038	625	60,3	139
2004 (do 30.09)	967	652	60,7	145
2004 (od 1.10)*	311	634	62,0	115
2005*	978	627	61,8	113
2006*	924	636	62,3	117
2007*	1081	675	62,5	123
2008*	965	678	62,9	125
2009*	1215	656	62,6	121
2010*	967	640	62,6	119
2011*	987	645	62,9	121
2012*	998	658	62,7	121
2013*	1020	667	62,8	123
2014*	972	671	62,8	124
2015*	896	664	62,8	123
2016*	726	656	62,9	122
2017*	479	657	62,6	121

cd. tab. 3

1	2	3	4	5
2018*	402	658	63,4	125
2019*	291	640	63,4	122
2020*	291	648	63,6	124
2021*	207	643	63,5	123
2022*	277	664	63,3	125
2023*	216	667	63,5	127
2024*	240	691	63,6	130

Linia 990

1995	53	565	53,4	104
1996	1248	580	56,6	118
1997	1954	571	57,1	118
1998	2110	575	57,5	120
1999	1918	587	57,8	124
2000	1601	577	58,5	125
2001	1561	579	58,9	126
2002	1355	566	59,0	125
2003	1369	583	59,2	128
2004 (do 30.09)	1014	572	59,7	128
2004 (od 1.10)*	432	592	59,2	96
2005*	1542	579	59,4	95
2006*	1285	558	59,8	94
2007*	1393	569	59,8	96
2008*	1309	594	60,0	100
2009*	980	593	60,0	100
2010*	1021	597	60,3	102
2011*	1025	594	60,4	102
2012*	1043	613	60,5	105
2013*	1649	610	60,6	105
2014*	1081	614	60,9	107
2015*	1480	641	60,1	107
2016*	1078	625	60,1	105
2017*	1383	611	60,3	104
2018*	1279	640	59,4	103
2019*	1055	630	59,6	103
2020*	548	636	59,4	103
2021*	484	622	60,0	104
2022*	331	601	60,2	102

2023*	228	598	60,4	102
2024*	306	634	59,4	102

* Wyniki oceny określone na podstawie nowej metodyki wprowadzonej 1.10.2004 r.

MIROSŁAW TYRA

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Hodowli Świń

WYNIKI OCENY UŻYTKOWOŚCI TUCZNEJ I RZEŻNEJ ŚWIŃ W STACJACH KONTROLI

Rok 2024 to kolejny okres obowiązywania ograniczeń związanych z ASF. W efekcie ten czynnik mocno ograniczył ilość zwierząt przyjętych do stacji kontroli. We wspomnianym okresie sprawozdawczym w stacjach SKURTCh skontrolowano 469 loszek. Ponad 25,16% osobników należało do rasy pbz, 23,24% do rasy wbp i 25,79% do linii 990. Oceniano także loszki ras Duroc (8,74%), Pietrain (5,97%) i Puławskiej (11,08%).

Tabela 1 zawiera średnie i odchylenia standardowe (SD) najważniejszych cech tucznych i rzeźnych zwierząt poszczególnych ras skontrolowanych w stacjach SKURTCh w omawianym okresie sprawozdawczym. Szczegółowe wyniki dla ocenianych rasy uzyskane w poszczególnych stacjach SKURTCh przedstawia tabela 3. Dla dokładniejszego scharakteryzowania osobników poszczególnych ras sporządzono zestawienia tabelaryczne procentowego udziału ocenianych osobników w przedziałach klasowych poszczególnych cech (tab. 2). Wyniki tego zestawienia, jak również dane zamieszczone w tabeli 1, dotyczące odchylenia standardowego, dają dokładniejszy obraz w zakresie zmienności tych cech, a co za tym idzie, możliwości ich doskonalenia poprzez selekcję. Im większa zmienność danej cechy, tym bardziej możliwy jest do uzyskania większy postęp hodowlany.

Każde zwierzę kończące test otrzymuje ocenę zbiorczą w postaci indeksu selekcyjnego. Wielkość tego indeksu uzależniona jest od: przyrostu dziennego uzyskanego od 30 do 120 kg masy ciała, średniej grubości słoniny z 5 pomiarów oraz powierzchni „oka” połównicy i masy szynki zadniej bez słoniny i skóry w zależności od tego, czy rezultaty uzyskane przez kontrolowane osobniki są wyższe czy niższe od średniej, która obowiązuje w danym roku. Po zakończeniu testów rodzeństwa wylicza się dla nich średnią z indeksów i jest to indeks kojarzenia. Średnia indeksów badanego rodzeństwa stanowi indeks kojarzenia, na podstawie którego wnioskuje się o wartości braci i siostr będących w hodowli. W omawianym okresie sprawozdawczym skontrolowano łącznie 304 kojarzenia. Dokładny podział

ocenionych kojarzeń ze względu na rasy i stacje przedstawia tabela 4. Gdy przekontroluje się co najmniej 8 sztuk potomstwa po jednym knurze, knur otrzymuje indeks selekcyjny. W 2024 r. ocenę końcową otrzymało 17 knurów. Indeksy oszacowane na podstawie potomstwa określają wartość hodowlaną knurów aktualnie użytkowanych w stadzie i służą do wyselekcjonowania osobników, po których należy pozostawić potomstwo do remontu.

Tabela 7 obrazuje zmiany w wartościach niektórych cech tucznych i rzeźnych poszczególnych ras, uzyskanych w ostatnich dziesięciu latach oceny.

STRESZCZENIE

W opracowaniu zamieszczono wyniki oceny tucznej i rzeźnej grup pełnego rodzeństwa (kojarzeń) oraz knurów stadnych (ojców) na podstawie wyników ich potomstwa. Dane pochodzą ze stacji kontroli w Chorzelowie i Pawłowicach.

Kontrolowany materiał obejmował tylko część hodowanych w kraju ras i linii. Na rasę pbz przypadało 25,16% , wbp – 23,24, na linię 990 - 25,79%, Duroc – 8,74% , Pietrain 5,97% i Puławską 11,08%.

W wyniku przeprowadzonej kontroli indeks uzyskało 304 kojarzeń. Z tej liczby na rasę pbz przypadły 78 kojarzeń, wbp – 86, linię 990 – 78, Duroc – 20, Pietrain 14 i na Puławską – 28 kojarzeń.

RESULTS OF PIGS TESTED AT PIG TESTING STATIONS

Summary

This publication contains results of fattening and slaughter evaluation of groups of full sibs (matings) and boars (sires) on the basis of progeny testing. The data come from the performance stations in Chorzeliów and Pawłowice.

Most of the breeds and lines bred in Poland have been controlled. There were 25,16% Polish Landrace, 23,24% Polish Large White, 25,79% line 990, 8,74% Duroc, 5,97% Pietrain and 11,08% Puławska.

The control showed 304 matings to have index. Of this number 78 were of the Polish Landrace, 86 Polish Large White, 78 line 990, 20 Duroc, 14 Pietrain, and Puławska 28.

Tabela 1. Średnie wyniki oraz odchylenia standardowe (SD) niektórych cech osobników przekontrolowanych w 2024 r

ANALIZOWANE CECHY		WBP	PBZ	PULAWSKA	DUROC	PIETRAIN	LINIA 990
Liczba przekontrolowanych świń	N	109	118	52	41	28	121
Wiek w dniu uboju	$\bar{x}$	202	196	247	198	216	207
(dni)	SD	17,8	15,97	22,4	24,4	21,7	12,27
Przyrost dzienny od 30 do 120 kg	$\bar{x}$	808	834	683	923	866	810
(g)	SD	90,4	103	69,9	144	116	80,2
Zużycie paszy na 1 kg przyrostu	$\bar{x}$	3,40	3,27	3,92	2,96	3,05	3,16
(kg)	SD	0,40	0,49	0,52	0,29	0,30	0,26
Wydajność rzeźna zimna	$\bar{x}$	75,9	75,9	75,2	76,5	76,9	77,0
(%)	SD	0,88	0,95	0,85	0,68	0,77	0,17
Długość środkowa tuszy	$\bar{x}$	85,6	85,4	85,1	84,2	84,3	81,5
(cm)	SD	1,55	1,48	1,00	1,09	1,22	1,80
Grubość słoniny (śr. z 5 pom.)	$\bar{x}$	1,78	1,53	2,15	1,44	1,55	2,17
(cm)	SD	0,34	0,36	0,51	0,26	0,26	0,31
Grubość słoniny w punkcie C ₁	$\bar{x}$	1,57	1,49	1,90	1,21	1,45	1,55
(cm)	SD	0,44	0,42	0,46	0,27	0,34	0,37
Pow. „oka” połędwicy	$\bar{x}$	64,0	63,6	66,7	72,6	76,3	55,3
(cm ²)	SD	9,10	7,57	6,48	5,12	4,88	6,73
Masa szynki zadniej bez słoniny	$\bar{x}$	10,16	10,51	9,59	10,74	10,96	10,22
(kg)	SD	0,54	0,59	0,55	0,49	0,62	0,64
Masa mięsa wyrębów podst.	$\bar{x}$	26,6	27,3	25,3	28,0	28,6	26,9
(kg)	SD	1,93	1,43	1,43	1,38	1,56	1,46
Zaw. mięsa w wyrębach podst.	$\bar{x}$	67,6	68,7	65,4	70,3	70,3	65,9
(%)	SD	3,14	3,31	3,91	2,65	2,89	3,61
Zaw. mięsa w tuszy	$\bar{x}$	58,1	59,3	55,7	60,2	60,6	57,6
(%)	SD	2,66	3,32	3,40	2,36	2,67	3,24

Tabela 2a. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych zużycia paszy na 1 kg przyrostu masy ciała (kg)

Przedziały	WBP	PBZ	PULAWSKA	Duroc	Pietrain	LINIA 990
< 2,2	-	0,85	1,92	-	-	-
2,2 – 2,39	-	2,54	-	-	-	-
2,4 – 2,59	-	5,93	-	7,32	-	0,83
2,6 – 2,79	2,75	6,78	-	24,39	25,00	5,79
2,80 – 2,99	16,51	12,71	1,92	29,27	21,43	18,18
3,00 – 3,19	15,60	10,17	-	17,07	28,57	33,06
3,20 – 3,39	13,76	16,95	1,92	9,76	10,71	26,45
3,40 – 3,59	21,10	22,03	13,46	9,76	3,57	8,26
3,60 – 3,79	12,84	11,02	15,38	2,44	10,71	5,79
3,80 – 3,99	10,09	5,08	17,31	-	-	1,65
4,00 – 4,19	3,67	3,39	19,23	-	-	-
> 4,20	3,67	2,54	28,85	-	-	-

Tabela 2b. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych przyrostu dziennego (g)

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	PULAWSKA	Duroc	Pietrain	LINIA 990
< 600	1,83	-	7,69	-	-	-
600 – 649	0,92	1,69	26,92	-	-	1,65
650 – 699	7,34	6,78	30,77	-	7,14	9,09
700 – 749	15,60	11,86	19,23	2,44	3,57	14,05
750 – 799	23,85	16,95	7,69	24,39	7,14	22,31
800 – 849	19,27	29,66	5,77	14,63	25,00	19,83
850 – 899	16,51	9,32	1,92	14,63	39,29	18,18
900 – 949	9,17	9,32	-	-	-	9,09
950 – 999	3,67	5,93	-	9,76	-	5,79
1000 – 1049	1,83	5,08	-	7,32	3,57	-
1050 – 1099	-	3,39	-	14,63	10,71	-
> 1099	-	-	-	12,20	3,57	-

Tabela 2c. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych powierzchni „oka” polędwicy (cm²)

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	Puławska	Duroc	Pietrain	LINIA 990
< 44	1,83	-	-	-	-	0,83
44 – 46	1,83	-	-	-	-	0,83
46 – 48	2,75	-	-	-	-	1,65
48 – 50	1,83	4,24	-	-	-	4,13
50 – 52	3,67	3,39	-	-	-	14,05
52 – 54	3,67	6,78	-	-	-	14,88
54 – 56	9,17	5,08	5,77	-	-	18,18
56 – 58	3,67	4,24	3,85	-	-	16,53
58 – 60	1,83	8,47	7,69	-	-	8,26
60 – 62	4,59	10,17	7,69	2,44	-	11,57
62 – 64	8,26	7,63	13,46	2,44	-	4,13
64 – 66	9,17	9,32	7,69	2,44	-	2,48
> 66	47,71	39,83	51,92	92,68	100	2,48

Tabela 2d. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych średniej grubości słoniny z 5 pomiarów (cm)

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	PULAWSKA	Duroc	Pietrain	LINIA 990
<1,00	-	5,93	-	4,88	-	-
1,00 – 1,09	0,92	6,78	-	4,88	-	-
1,10 – 1,19	1,83	3,39	-	4,88	3,57	-
1,20 – 1,29	2,75	7,63	-	9,76	3,57	-
1,30 – 1,39	4,59	9,32	-	19,51	28,57	-
1,40 – 1,49	8,26	14,41	3,85	17,07	17,86	0,83
1,50 – 1,59	13,76	8,47	7,69	9,76	3,57	0,83
1,60 – 1,69	10,09	13,56	7,69	14,63	7,14	3,31
1,70 – 1,79	13,76	5,93	13,46	4,88	17,86	4,13
1,80 – 1,89	11,93	7,63	9,62	7,32	10,71	12,40
1,90 – 1,99	8,26	4,24	1,92	-	-	10,74
2,00 – 2,09	6,42	5,93	11,54	-	3,57	12,40
2,10 – 2,19	6,42	4,24	5,77	2,44	3,57	14,05
2,20 – 2,29	2,75	1,69	1,92	-	-	7,44
2,30 – 2,39	4,59	-	-	-	-	9,92
> 2,40	3,67	0,85	34,62	-	-	22,31

Tabela 2e. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych zawartości mięsa w tuszy (%)

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	PULAWSKA	DUROC	Pietrain	LINIA 990
<50	-	0,85	3,85	-	-	-
50 – 52	0,92	-	7,69	-	-	0,83
52 – 54	6,42	3,39	23,08	-	3,57	6,61
54 – 56	11,01	6,78	17,31	2,44	-	23,97
56 – 58	22,02	15,25	15,38	12,20	7,14	33,88
58 – 60	36,70	30,51	21,15	34,15	35,71	18,18
60 – 62	15,60	27,12	7,69	31,71	25,00	10,74
62 – 64	7,34	11,86	3,85	17,07	14,29	4,13
64 – 66	-	0,85	-	-	14,29	-
66 – 68	-	3,39	-	2,44	-	-
68 – 70	-	-	-	-	-	-
> 70	-	-	-	-	-	1,65

Tabela 2f. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych masy szynki zadniej bez słoniny (kg)

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	PULAWSKA	Duroc	Pietrain	LINIA 990
< 8,00	-	-	-	-	-	-
8,00 – 8,19	-	-	1,92	-	-	-
8,20 – 8,39	-	-	-	-	-	-
8,40 – 8,59	-	-	-	-	-	-
8,60 – 8,79	-	-	3,85	-	-	-
8,80 – 8,99	1,83	-	9,62	-	-	0,83
9,00 – 9,19	2,75	-	9,62	-	-	2,48
9,20 – 9,39	3,67	3,39	11,54	-	-	4,13
9,40 – 9,59	7,34	2,54	11,54	2,44	-	7,44
9,60 – 9,79	10,09	4,24	15,38	-	3,57	11,57
9,80 – 9,99	11,93	11,02	13,46	2,44	-	14,88
1-- 10,19	14,68	8,47	7,69	7,32	3,57	14,05
> 10,20	45,87	70,34	15,38	87,80	92,86	44,63

Tabela 3. Średnie wyniki oceny świń uzyskane w poszczególnych stacjach w 2024 r. – według ras

Rasa	Stacja	Liczba ocenionych zwierząt	Wiek w dniu uboju (dni)	Przyrost dzienny w czasie testu (g)	Zużycie paszy na kg przyrostu (kg)	Długość środkowa tuszy (cm)	Średnia grubość słoniny z 5 pom. (cm)	Grubość słoniny w pkt. C ₁ (cm)	Powierzchnia „oka” połównicy (cm ²)	Masa szynki zadniej bez słoniny (kg)	Masa mięsa wyrębów podst. (kg)	Zawartość mięsa w wyrębach podst. (%)	Zawartość mięsa w tuszy (%)
WBP	Chorzeliów	86	186	843	3,20	83,8	1,81	1,50	62,1	10,48	26,56	67,1	58,1
	Pawłowice	23	208	795	2,98	86,2	1,88	1,10	59,0	10,44	26,83	67,6	59,4
PBZ	Chorzeliów	90	178	896	3,11	84,5	1,40	1,40	60,2	10,71	26,13	68,5	59,7
	Pawłowice	28	211	780	3,06	85,1	1,88	1,10	58,9	10,41	27,02	66,7	58,8
Puławska	Chorzeliów	52	207	818	3,21	82,7	1,73	1,70	63,1	10,54	25,97	68,6	59,7
Duroc	Chorzeliów	41	172	906	2,98	82,3	1,48	1,30	64,8	10,93	26,12	69,6	60,6
Pietrain	Chorzeliów	28	164	935	2,62	82,0	1,30	1,10	71,6	11,47	29,34	74,2	63,7
Linia 990	Pawłowice	121	216	774	3,20	82,0	2,03	1,30	59,1	10,38	26,62	66,6	58,2

Tabela 4. Liczba kojarzeń ocenionych według ras w poszczególnych stacjach kontroli w 2024 r.

Rasa	Chorzelów	Pawłowice	Razem
WBP	70	16	86
PBZ	58	20	78
PULAWSKA	28		28
DUROC	20		20
PIETRAIN	14		14
LINIA 990		78	78
Razem	190	114	304

Tabela 5. Liczba knurów ocenionych według ras w poszczególnych stacjach kontroli w 2024 r.

Rasa	Chorzelów	Pawłowice	Razem
WBP	3	-	3
PBZ	7	-	7
PULAWSKA	2		2
LINIA 990		5	5
Razem	12	5	17

Tabela 6. Procentowy udział ocenionych kojarzeń w poszczególnych przedziałach klasowych indeksu selekcyjnego

Przedziały	RASY					
	WBP	PBZ	PULAWSKA	Duroc	Pietrain	LINIA 990
0 - 10	-	-	-	0,0	0,0	0,0
10 - 15	-	-	-	-	-	0,83
15 - 20	12,84	7,63	5,77	-	-	21,49
20 - 25	38,53	33,90	69,23	4,88	10,71	56,20
25 - 30	38,53	38,14	25,00	51,22	35,71	18,18
30 - 35	10,09	12,71	-	19,51	42,86	3,31
35 - 40	-	6,78	-	19,51	10,71	-
40 - 45	-	-	-	4,88	-	-
45 - 50	-	0,85	-	-	-	-

Tabela 7. Obserwowane zmiany w wartościach niektórych cech tucznych i rzeźnych zwierząt poszczególnych ras w latach 2015 –2024

LATA		Liczba zwierząt	Przyrost dzienny w czasie testu	Średnia grubość słoniny z 5 pomiarów	Powierzchnia „oka” połównicy	Masa szynki zadniej bez słoniny i skóry	Zużycie paszy na kg przyrostu	Udział mięsa w tuszy (%)
WBP	2015	341	884	1,53	55,7	9,45	2,67	61,0
	2016	77	934	1,49	55,7	9,39	2,61	61,0
	2017	55	885	1,18	55,4	9,61	2,68	63,5
	2018	51	826	1,57	56,8	9,36	2,84	60,8
	2019	216	886	1,77	59,5	10,79	2,87	59,2
	2020	89	1077	1,58	57,4	10,74	2,77	59,7
	2021	238	829	1,76	61,3	10,23	3,05	56,8
	2022	160	839	1,62	60,9	10,29	3,19	58,4
	2023	116	831	1,85	62,6	10,27	3,16	58,1
	2024	109	808	1,78	64,0	10,16	3,40	58,1

cd. tab. 7

PBZ	2015	418	917	1,34	55,8	9,32	2,66	61,4
	2016	226	947	1,30	56,4	9,29	2,63	61,9
	2017	135	883	1,16	57,3	9,55	2,71	63,3
	2018	67	896	1,35	58,6	9,49	2,68	62,7
	2019	306	932	1,49	59,1	10,77	2,76	60,3
	2020	140	1099	1,50	58,4	10,76	2,68	59,6
	2021	299	827	1,65	62,7	10,40	3,06	57,7
	2022	177	868	1,62	60,4	10,36	3,19	58,5
	2023	141	869	1,51	60,0	10,56	3,14	59,4
	2024	118	834	1,78	64,0	10,16	3,27	59,3
PULAWSKA	2014	91	759	1,63	50,1	8,64	2,89	60,6
	2015	162	823	1,78	52,9	8,81	2,92	59,7
	2016	117	746	1,44	52,0	8,86	3,06	60,4
	2017	21	809	1,72	51,8	8,58	3,03	61,4
	2018	48	781	1,95	55,0	10,11	2,95	57,3
	2019							
	2020							
	2021	21	858	1,76	58,7	9,87	3,34	57,0
	2022	10	818	1,71	64,2	10,20	3,35	59,4
	2024	52	683	2,15	66,7	9,59	3,92	55,7

cd. tab. 7

DUROC	2015	10	839	1,44	46,3	8,62	2,90	60,6
	2016	14	888	1,26	53,5	9,34	2,62	62,2
	2017	4	927	1,32	55,7	9,57	2,78	63,0
	2018							
	2019							
	2020							
	2021	10	822	1,67	56,5	9,67	3,12	55,2
	2022	37	929	1,53	63,9	10,40	3,18	57,6
	2023	53	906	1,52	66,6	10,81	3,06	60,6
	2024	41	923	1,44	72,6	10,74	2,96	60,2
HAMPSHIRE	2016	9	890	1,28	63,4	9,88	2,60	64,0
	2017	9	890	1,28	63,4	9,88	2,60	64,0
	2018							
	2019							
	2020							
	2021							
	2022	8	856	1,68	61,6	10,11	3,20	56,8
	2023							
	2024							

cd. tab. 7

PIETRAIN	2015	17	766	1,13	67,2	9,84	2,97	66,8
	2016	17	836	1,18	68,7	10,40	2,76	68,1
	2017	6	878	1,08	69,8	10,82	2,83	68,9
	2018	6	856	1,18	71,7	10,90	2,67	67,7
	2019							
	2020							
	2021	4	791	1,30	76,2	11,79	2,58	64,9
	2022	37	861	1,32	73,3	11,25	3,15	62,2
	2023	22	935	1,24	74,2	11,25	2,66	63,7
	2024	28	866	1,55	76,3	10,96	3,05	60,6
LINIA 990	2015	240	862	1,82	55,3	9,32	2,86	60,1
	2016	278	844	1,65	54,7	9,41	2,70	60,5
	2017	317	861	1,74	54,5	9,28	2,81	59,8
	2018	159	871	1,81	57,5	9,29	2,85	59,8
	2019	395	832	1,89	61,8	10,51	3,15	59,0
	2020	328	1016	1,90	59,6	10,53	3,22	58,5
	2021	99	754	2,00	59,9	10,38	3,29	58,2
	2022	50	740	2,11	58,4	10,10	3,11	57,8
	2023	92	774	2,07	56,8	10,22	3,22	57,8
	2024	121	810	2,17	55,3	10,22	3,16	55,9

Adresy jednostek Instytutu Zootechniki PIB

Zakład Hodowli Świń IZ PIB

Jednostka	Adres	Kontakt
ZHS IZ PIB	ul. Krakowska 1 32-083 Balice	tel. 666 081 225

Stacje Kontroli Użytkowości Rzeźnej Trzody Chlewnej (SKURTCh)

ZD IZ PIB Chorzelów Sp. z o.o.	39-331 Chorzelów (woj. podkarpackie)	tel. 17 584 02 20 skurtch.chorzelow@onet.pl
IZ PIB ZD Pawłowice	ul. Mielżyńskich 14 64-122 Pawłowice (woj. wielkopolskie)	tel. 65 529 91 92 wew. 240, 245 skurtch@zdpawlowice.pl

Adresy biur Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”

ul. Ryżowa 90, 02-495 Warszawa, tel. 22 723 08 06, polsus@polsus.pl

OKRĘG CENTRALNY z siedzibą w Warszawie

Kierownik Okręgu – Tomasz Bieliński, kom. 507 088 412

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Ryżowa 90 02-495 Warszawa	mazowieckie	tel. 505 121 629 warszawa@polsus.pl
	świętokrzyskie	tel. 507 088 409 kielce@polsus.pl
	podkarpackie	tel. 507 088 409 rzeszow@polsus.pl
	małopolskie	tel. 507 088 403 krakow@polsus.pl
	podlaskie	tel. 506 183 920 bialystok@polsus.pl
	łódzkie	tel. 507 088 413 lodz@polsus.pl
	lubelskie	tel. 507 088 415/405/442 lublin@polsus.pl

OKRĘG PÓŁNOCNY z siedzibą w Bydgoszczy

Kierownik Okręgu – Tomasz Kmuk, kom. 508 087 467

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Hetmańska 28/328 85-039 Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie pomorskie zachodniopomorskie warmińsko-mazurskie	tel. 507 088 395 bydgoszcz@polsus.pl gdansk@polsus.pl olsztyn@polsus.pl

OKRĘG ZACHODNI z siedzibą w Poznaniu

Kierownik Okręgu – Piotr Polok, kom. 507 088 424

Biuro	Zasięg działania (województwo)	Kontakt
ul. Bałtycka 6 61-013 Poznań	wielkopolskie opolskie dolnośląskie	tel. 507 088 410 poznan@polsus.pl opole@polsus.pl

Spis treści

AURELIA MUCHA:

Ocena użytkowości rozplodowej loch 3

Results of reproductive performance of breeding sows (Summary) 5

MAGDALENA SZYNDLER-NĘDZA:

Ocena przyżyciowa młodych knurów 21

Results of performance tested boards (Summary) 26

GRZEGORZ ŻAK:

Ocena przyżyciowa loszek 35

Results of performance tested gilts (Summary) 37

MIROSŁAW TYRA:

Wyniki oceny użytkowości tucznej i rzeźnej świń w stacjach kontroli 50

Results of pigs tested at pig testing stations (Summary) 52

Adresy jednostek Instytutu Zootechniki PIB oraz biur Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” 68